

Locuinti'a Redactorului

si

Cance lari'a Redactiunii

e in

Srat'a tragatoriului
(Lóvész-uteza), Nr. 5.Scrisorile nefrancate nu se vorn
primi decat unumai de la corespun
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
vora arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, comercialu si economicu.

Va essi Joui-a si Dominec'a.

Prețul de prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siese lune 5 " " "

Pre anulu intregu 10 " " "

Pentru Romant'a:

prea intregu 30 Fr. = 30 Lei n.

,, 6 lune 16 " = 16 " "

,, 3 — 8 " = 8 " "

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa tim
brale pentru fiecare publicatiune
separata. In locuie deschis 20 or.
de linia.

Unu exemplar costă 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la diuariul politico.

„FEDERATIUNEA“ pre patrariulu II Aprile-Ju niu 1873.

Cu 1/4, Aprile espira abonamentul
pentru toti acei on. dd., cari au bine
voiu a se prenumera numai pre pa
trariulu currinte; dreptu aceea sunt cu
tota stim'a rogati si invitati toti cei ce
dorescu a avé diurnalul nostru si mai
departe, ca sè binevoiesca a-si reinnol
abonamentele cattu mai currrendu.

Totu odata rogamu si pre acei no
domni, cari sunt in restantia cu preti
ulu de prenumeratiune, ca sè binevoiesca
a-si refui socotelele pana la ter
minulu de mai susu, pentru cè summ'a
restantielor e considerabile si pri
urmare administratiunea diuariului e
forte ingreunata.

Diuariul va apparé si pre venito
ria in tempulu periodicu de pana acum,
astfelui si conditiunele de prenumera
tiune remanu celle din fruntea diuariului.

Redactiunea.

Pest'a, 12. Aprile, 31. Mart. 1873.

D'in scandalosulu si culpabilulu in
cidentu intemplatu in mai multe
casuri, cè sentintiele si decisiunile ju
decatoresci mai innalte addusse in pro
cesse criminali dupa sosirea loru la
judecatorile respective, nu s'a co
mmunicatu in d a t a c e l l o r u
ce se afflau in arrestu
p r e v e n t i v u, Ministrul de jus
titia D. Paul rau in drumatu prin scri
sore cerculare pre toti presiedintii ju
decatorielor de prima instanti d'in Tran
silvani'a, ca acesti-a sè padiesca ca in vi
toriu sentintiele judecatoresci mai innalte,
alle caroru valore incepe cu publicarea
loru, sè se publice si resp, sè se esse
cute cellu multu in trei dille dupa ce
voru fi sositu la judecatoria. — Au
fostu timpulu ca ministrul sè des
puna a se curmá unu abusu ce grassá
in Transilvani'a intrudussu si toleratu
de pasi'a Apor, care intr'unu casu cu
noscutu si noue, au trebuitu ca sè
fia constrinsu prin ordene de la mi
nistrulu (atunci justulu si umanul
Horvath) a estradá una sentintia, ce
prin abusu de potere o retienusse mai
multu timpu nepublicata. Si acestu bar
romu de Apor, carui-a s'a plesnitu in
facia, in camer'a Ungariei, inculparea: d'a
fi facutu juramentu strembu, care pana
in diu'a de asta-di nu s'a purificatu de
acesta inculpare si prin urm're, pana
in diu'a de asta-di sà ca perjurul in
facia opiniunii publice, acestu omu sà
inca in fruntea justitiei unei tierre, ca
rea se pare a i se fi datu dreptu pa
sialicu! Ministrul Horvath indemnatu
de nobilulu sè sentiu de dreptate, dupa
e n'a potutu sè destitue pre acestu
monstru justitiariu, au staruitu ca stra
mutandu lu si adducandu-lu in Pest'a
cellu pucinu sè-lu departedie d'in loculu
smintelei, unde nu mai potea sta fara
grava compromissiune a justitiei si a
ministeriului insu-si, — dar neci atâ
tu-a nu i-a potutu succede dreptului si
umanului Horvath, cè acea parte a
omnipotentei aristocratie, carea impar
tesia vederile lui Apor, l'a sustinutu

cu tota poterea influintiei sale avendu
trebuintia de unu astfelu de justitiariu
in Transilvani'a. Cu tote acestea Apor
in procesele urbariali nu mai potu face
sevitie de mai nainte cè ci, onore Cu
rrei regesci! tote sentintiele facute dupa
doctrin'a Aporiana, de la scandalulu
Tafaleanu inainte au fostu fara mila
cassate si de atunci in coce neci tier
renii de pre territoriulu secueseu n'a
mai fostu espropriati. — Reulu s'a cur
matu in parte, dar abusurile nu s'a
sterpitu d'in radecina, acesta dovede
se insa-si cercularea ministrului si nu
se va poté sterpi precatul timpu in
fruntea justitiei Transilvane va sta
omulu banuitu in opiniunea publica.
Ministrul Pauler, care se bucura de
reputatiune generale d'a fi omu dreptu,
ar bine meritá de justiti'a greu com
promissa a tierrei, daca ar indeparta
pre Apor d'in functiunea ce occupa.
De nu va face proprio motu, i se va
cere in Camera ca se dee in judecata
pre Apor, care nepurificatu nu pote sè
stee in fruntea justitiei. Justiti'a com
promissa cere a fi resbunata! si o cere
cu insistintia, de trei anni!

Diuariul officiosu „Pesti Napló” su
stiene intr'unu articlu, ce se pote con
sidera ca semnu allu timpului, drept
ulu comitatelor d'a-si impune contribu
tiuni. De ar castigá municipile ace
stu importante dreptu autonomu, atunci,
dice „P. N.” poporatiunea inca s'ar
interessá mai multu pentru erogatiunile
necessarie administratiunii autonome,
carea n'ar sta numai pre harthia ci
s'ar realisá, atunci municipiele ar
portá grige si de mai marea des
voltare a culturei si sciintielor, etc.
dar insu si dreptulu, de a-si impune
contributiuni mucinipiele, nu se pote
essecutá precatul timpu va durá ac
tual'a impartire territoriala a munici
pielor, deci „noua impartire topogra
fica a comitatelor” cere „P. N.” Ne
insocimu pentru cè dorim emancipa
rea in privint'a mediuloceloru mate
riali a municipielor de sub absolut'a
si discretiunari'a vointia a regimului,
apoi dorim firesce si arrondarea co
mitatelor sollicitata mai antâiu de
deputatii rom nu numai d'in cause
administrative ci si ethnografice. Tar
dui vine guvernulu la recunoscerea
adeverului, dar vine totu-si cu incetulu
si este bine cè vine. Daca articlulu
d'in „P. N.” este prevestitorulu in
tentiuilo seriose, lu salutam si
cordialitate collegiale.

Se vorbesce cè D. Bitto presied.
Camerei ar fi allessu presiedinte ban
cei franco-hungariane si cè prin ur
mare si ar da demissiunea d'in actual'a
sa functiune. Firesce! cè ce de nu
altii, d'insulu cellu pucinu trebue sè
respectodie cerintele incompatibilitati.
— Bancele, pre cum se vede, sunt
institutele de assecurare pentru tote
Excellentiele si Illustratiunile deca
diute — in reputatiune.

La Program'a Romanilor d'in Fundulu regiu.

(Urmare.)*

II. Dupa rateciri si nisuntie de scapare de
10 anni Ulisse ajunse a casa, pre pamentul
seu, si redică-ochii si braciul si incepù se
faca ordine in mosi'a s'a. Astfelu si Romanii
d'in fundulu reg. Dupa ratecise si pipaire in
intunerecu de la Maiu 1872 pana la 13 Mar
tiu 1873, ideele incepura a se limpedi, sco

pulu si chiamarea romanilor d'in fund. reg.
a se chiarificá, a se delinea d'in dì in dì, ce
se si manifesta apoi in Adunarea Sabiană de
la 13 Martiu a. c. prin „Representatiunea
Romanilor d'in Fund. reg.” presentata gu
vernului si camerei unguresci, si publicata in
mai multe diuarie d'in Ungaria, si Ardealu,
carea se pote considera si de program'a
Romanilor in cestiunia fundului reg.

Celle ce au urmatu dupa important'a Adu
nare de la 13 Martiu d'in Sabiu; opiniiunile
si apreciarile mai multu bune de cattu nefav
oritorie, ce magarii si organele loru le-au
pronunciatu a supr'a acestei Representatiuni;
pre cum si attitudinea sassiloru, le vomu in
sistrá si discutte mai la valle. Acumu vomu
face nesce pucine observatiuni la reflessiunile
unorua, cari cu adunca dorere sufletesca
credu si se temu, cè acestu passu alu Roma
nilor d'in fund. reg. aru fi gresit, pentru
cè, dupa experientia de 40 anni si mai bine,
a celoru cu dorere sufletesca, guvernulu un
gurescu neci candu nu va avé urechia asculta
toria si anima sincera pentru Romani si
sufferintiele loru.

Deci, Romanii in cestiunia fund. reg. se
neci nu mai fi facutu ce si cum au facutu,
ei si in acésta privintia se fia remasu lipiti
de partea innerte a passivitatii, se inchidă
ochii, se bagă manile in straitia si se lasse
deslegarea cestiunii amentite in man'a sortii,
se o concredia inteleptiunii si bunavointii
sassiloru si unguriloru, cè apoi noue se ni
remana éra numai infrosciat'a licentia d'a po
te neincetatu tună: „De nobis sine nobis!”
Credu cè dora chiaru atât'a nu veti pre
tinde.

Inainte de tote constatamu, cè actiunea
Romanilor d'in fund. reg. in privint'a organ
isationii acestui-a, de locu nu este de na
tur'a si caracterulu, ce unii credu a ilu poté
atribui.

Astfelu nu pucinu ne potem mira si des
pre esclamatiunile „Tel. Rom.” cè si „Feder
atiunea” ba chiaru si „Gazetta Transilv.” cu
placere au luatua conoscentia despre Adunarea
de la 13 Martu si conclusele ei. De ce se nu
fi facutu acesta? Dupa celle premisse despre
nenimerita consultatiune de la Sabiu d'in
Maiu 1872, „T. R.” este in mare ratecire,
in care nu este folositoru se persiste, daca
crede cè fericitulu successu alu Adunarii d'in
Martiu a. c. este dora vre-o victoria a nu
sciu de felu de comitetu nationala (!) comp
pusu in Maiu 1872.

Consultatiunea sabiana d'in Maiu an tr.
pre cum am spusu, a fostu consecint'a pre
cipitarii si orbecarii unoru intelligenti d'in
fund. reg. si, dorere, n'a avutu altu effectu
de cattu sporirea pagineloru blamuriloru si
confusiunelor romanesci; éra pretinsulu co
mitetu national cu natur'a si intipuit'a chia
mare, ce si-a arrogatu atuncia, nu esiste si
nu pote fi reconoscuta de neci unu romanu,
fiindu cè fundamentulu sèu este nesolidu si
smintit.

Totu d'upa amentitele premisse assemene
sunt nemotivate banuielellor u, cari, se
vede, cè nu potu approba passulu romanilor
d'in fund. reg. de la Adunarea d'in 13 Mar
tiu a. c. nu pentru cè cestiunea fund. reg. este
mai parțiculara, de cattu se pota cadé intr'o
rubrica, cu cestiunea Autonomiei Transilvaniei,
pentru care se lupta si trebue sè se lupte
fia care, intrega Natiunea romana d'in Ar
dealu.

Chiaru si daca multu acceptatulu congressu
national aru fi complanatu si aru fi vindecatu
diferintiele si sufferintiele esistente intre Na
tiunea romana si ungurii suprimatiori, ceea
ce, dieu, nu sciu candu va fi, totu-si erá de
torint'a romanilor d'in fund. reg. se urgedie
si se faca totu ce li este cu potentia intru

deslegarea cestiunii fund. reg. spre indestulire
si multumire comune.

Daca dara acestu doritu congressu n'a
sositu inca, inse organisatiunea, fund. reg.
care de locu nu pote altera nisuntia genera
rala a romanilor d'in Ardealu, se vede a fi
degiá la usia, Romanii competenti si prea
d'aprope interesati, totu-si se nu misce ni
mica? Tare ne incoiuim daca experientia de
40 anni si mai bine, va poté dicta unu ast
felu de lucru. Esperientia indelungata este
fara indoie, frumosa si, aru poté se fia si
folositora, inse chiaru asié lunga nu este, de
lipsa, pentru a poté convinge lumea rom. cè de
la guvern. ung. nimicu se va cascigá, si cè un
gurii si sassi in Ardealu totu de una au amblatu
si lucrata mana in mana, nunumai spre intari
rea loru, ci chiaru si spre debilitarea si sugrumarea
romanilor, si apoi, spre addeverirea aces
toru addeveruri, a comunică epistole, d'alt
mentrea pretiose, cè documente istorice, cari
se sierbeschă de obiectu malitiei unui Mefis
tofele si Tiligariu; nu este de lipsa astfelu de
esperientia indelugata, pentru cè acésta amu
poté conosce si d'in actualea stare a poporu
lui; asta-di inse potem sci si vidé serise
negru pre albu, acéste scopuri satanice ale
loru, cari mai innainte, candu romanii nu erau
unde sunt, le tieseau, dupa cum credu unii,
cam mai in ascunsu de cattu asta-di.

Secle au trecutu de candu amu incetatu
a dubitat, daca amu oubitatu candu-va tristulu
addeveru alu doreroselor esperientie de pana
acumu; inse pentru aceea, o repetitmu, nu ur
média de locu, cè asta-di, candu macaru a
strigá in cattu-va mi este possibile se nu o
facem si spre alinarea dorerilor adunce. Vomu
strigá, protestá si, la casu de nevoia, fia ce
va fi, trebuie se si damu in toti si in tote, ce
aru cutediá se se sus pre gutulu nostru si
aru tinde se taise vinele, cari ni adducu sange
si vietia, cè-ci asta-di nu dormindu neci la
montandu, ci numai si numai luptandu cu se
riositate si perseverantia poti si esci demnu
se scutesci ce possedi, si se recascigi, ce ti
s'a rapit, de ce fusesi desbracatu cu vol
nicia.

Si ce potere pre pamentu ore, are drept
ulu si autorisatiunea d'a nu lassă, d'a te su
grumă chiaru pentru cè te lupti pentru esis
tentia-ti demna, individuala si politica-natio
nale! Numai desperatii, numai cei, pre cari
i ajunge lovitur'a sortii, ce nu potu incungiu
ra, potu avé fatal'a cutesantia d'a te impede
in acésta lupta naturala.

Deci d'in aceste motive nu numai appro
bam su cu bucuria passulu si necesariulu actu,
ce romanii d'in fund. reg. lau facutu la Sa
biu in 13 Martiu a. c. ci inca regretam
forte, cè membrii acelei Adunari, epocale o
potem numi, n'au allassu totu o data si unu
comitetu pre tempu anumit, care in cointel
legore cu fideli interpreti ai totoror romani
loru d'in fund. reg. se fi ingrigit si condus
su tote d'in partea nostra pana la inchiia
arie a organizatiunii, fund. reg. cè-ci noi, se o
marturismu sinceru, inca n'am
ajunsu la fericirea sassiloru, cari astfelu
sunt disciplinati in cattu numai parol'a, devi
s'a se li fia conoscuta, apoi tote mergu cè pre
sfora si in consunantia de la Bistrit'a pana
la Orestia.

Inse acestu comitetu, care, sciu cè va fi
inca ocazie a lu-cumpune, nu va poté avé
valore pentru alte treburi, de cattu numai si
numai la resolvarea cestiunii organiz. fund.
reg. si nu approbam, si vomu combatte cu
tote poterile, daca unii domai cu pareri pr
e ratecile d'in Sabiu, au arroganti'a a tiené
acestu parțicularu comitetu de comitetulu
Natiunii romane d'in Ardealu, daca totu acei
domni vor tiené, pre cum se vede cè tienu,
cè Adunarea d'in 15 Martiu, aru fi dora vre-o
continuitate a consultatiunii d'in Maiu a. tr.
si a pretinsului comitetu compusu atunci pen

tru că sciu, că românilor d'in fund. reg. de locu nu li trece prin capu, se rumpa solida aritatea în lupta pentru interesele și înflorirea Transilvaniei.

Premitterea acestor pucine observațiuni le-amu afiată neîncunjurată necesarie, sperandu că lamurindu-se caușa, temerile frăției, inse nefundate, asemenea ne voru parăsi cu totul.

(Va urmă.)

Representațiunea

românilor d'in fundul regiu adresață în alt. ministeriu reg. ung. de interne.

(Fine.)

ad. III. Dreptul de jurisdicție autonomă ce-lu promis §. 10 art. 43—1868, municipioru și cetățiloru fundului regiu, credem, ca de astă data, după împregiurările generale de pâna acum este garantat prin art. leg. 42—1870, era în privința comunelor prin art. 18—1871; și de aceea și noi dorim, ca după aceste legi să se facă organizația în părțile noastre.

De-ora-ace inse nu numai prin art. I. aliu Uugariei d'in 1848 §. 5. și art. I. alu Ardealului totu d'in acelui anu promisă corporile legiuitorie atâtă egală indreptătire a toturor locuitorilor ambelor tărri, cătu și susținerea libertăților locuitorilor Ardeleani, dura în specie prin §. 10. art. 43—1868 în privința organizării politice a fundului regiu, expresu se ieu în considerație „drepturile basate pre legi și contracte cătu și egală indreptătire a toturor locuitorilor acestui pament de orice naționalitate“ apoi se nascu done intrebări, și adeca: cari sunt aceste eminente drepturi ale locuitorilor fundului regiu? și că afila-se acellea respectate în legea generală, municipală și comunala?

Cel mai eminente dreptu allu unui cive liberu de statu, adeca dreptul liberu de alătare, l'au avutu de secoli toti locuitorii fundului regiu ca unu dreptu fundamentalu.

Acestu dreptu fundamentalu după originea si essersearea lui, nu e iuhauriat in formă de administratiune a fundului regiu, ci in insusfrea locuitorilor singuratici ai acelui-a.

Fundul regiu ca atare a avutu acestu dreptu fundamentalu, căci acestu pamentu s'a privit ca unu feudu alu regelui, si locuitorii lui s'a bucurat de deplină libertate și egalitate, inca mai inainte de ce au susținut Universitatea, comitatul si împărțirea municipioru de astă-di, pre candu acei locuitori liberi (conditionari regali) fără deosebire de naționalitate si confesione esserseau liberulu dreptu de allegere a reprezentantilor si oficialilor sei, in commune si apoi in municipiole ce s'a formatu. Municipiole s'a schimbatu cu tempulu. D'in celle 7 scaune primitive s'a facutu 9 scaune, la cari regii au incorporat si alte teritorie regesci, apoi mai in urma s'a impreunat cu elle si celle 2 districte, -- comeșul acestora-a a fostu parte alesu, parte ca unu reprezentante allu regelui denumit -- si nu totu-de-un'a d'in națiuue sassescă; Universitatea inca a trecutu prin multe faze; chiaru si formă de administratiunei s'a modificat prin usuri, statute si legi. D'in contra inse susu attinsele drepturi fundamentali ale locuitorilor d'in fundul regiu nici candu nu s'a schimbatu, nici au potutu să se schimbe, căci de aceste drepturi: libertatea personală si materială, si egalitatea era legata de natură fund. regiu, priu cari acestu-a se deosebea de celelalte părți alle tărri, unde era nobilulu si iobagiul, si d'in acesta causa nu au potutu fi in fundul regiu iobagia si diversități de drepturi.

Numerose acte de statu, legi, decrete regesci amu poté produce despre acestea dispe daca ne-aru condece volumole acestei reprezentatiuni, presupunem inse ca acellea sunt cunoscute.

D'in natură a acestor drepturi fundamentali urmează că acellea trebuie să remзна neatate, ba in unu statu libernu ceru elle a fi respectate si sustinute (precum se intellege art. 43—1868. §. 10); urmează mai incolo, că pentru sustinerea loru nu se pretinde o provincia, o Universitate sau unu comitat, cari institute au servit pana acum tocmai d'in contra spre nimicirea egalei indreptătiri in fundul regiu.

) Vedi nr. tr. allu „Fed.“

Legea municipală art. 42—1870. §. 19. etc. apoi 27 si legea comunala art 18—1871. §. 34 etc., prin introducerea voturilor virili assemenea si prin restrințarea dreptului de allegere in municipiu, la unu censu, precum se cere elu in legea electorală pentru dietă tărrii, nu corespunde nici amintitilor drepturi fundamentali, nici împregiurărilor speciale alle locuitorilor fundului regiu.

Dreptula de participare la afacerile publice in comunele si municipiole fundului regiu resp. dreptul de allegere era legatu numai de calitățile locuitorului posessionat si prestatiori de contribuție si serviciu legelui, in egală forma fără cuantu de contribuție si fără privilegiu.

Împregiurările in cari au traitu si mai traiescu acesti locuitori, inca nu au suferit modificări; pentru că in fundul regiu nu există proprietăți mari de pament, ci numai parcelație mica a aceluia in tote comunele rurale; era apoi o parte foarte numerosă a locuitorilor d'in tote comunele situate pre langa marginile tărrii si in munti nici nu posiedu pament fructiferu, ci se occupa numai cu intinse economie de vite, comerț si specula de vite, produse crude si alte asemenea, a caror venite — după firea speculei — sunt forte schimbătoare.

Este cunoscutu in deobse că in fundul regiu traiescu cei mai vestiti economi de vite, in a caror favoru, pentru multele folose, ce adduce aceste economi si comerciauti tărrii, cetăților si crăciunul, s'a simțită regimurile de mai inainte indemnitate a incheiat tractate cu statele vecine. Listele oficielor vamali dau destulă dovădă despre aceste folose ale crăciunului.

Atare clasa de locuitori s'ară oschide de la dreptul de allegere prin voturi virili si prin censu.

Daca mai luăm in considerație, că tote sarcinile publice in comunele si municipiole fundului regiu, astă-di că si mai inainte nu se accoperă de către virili si censuali, ci de către fia-care civile posessionat aci in egală măsură, după capu de familie, după case si numerulu vitelor; apoi voturile virili si censuali in afacerile comunale si municipale in fundul regiu — pre langa aceea, că sună drept si vatamatorie de susu amintitile drepturi fundamentale ale locuitorilor, dura ele nu si-afă basă loru nici in relația cu viața alle locuitorilor. Aceasta o au recunoscut si locuitorii sassi endu s'a declarat in proiectele si programmele loru in contră voturilor virili si pentru restrințarea censului cătu se poate mai josu; si printr-unare postulatele noastre in acestu punct sunt vocea toturor locuitorilor fundului regiu.

Legea communală art. 18—1871 in §. 38 corespunde jincătu-va acestor postulate; si arăfi numai dreptu si oportunu, daca tote acelea condiții s'ară cere si la participarea locuitorului in afacerile municipiului pre langa respectarea inteligenției fia-carei națiunii si religiuni si a moralității.

Acestor postulate ale noastre, nu se poate obiecta, cu uniformitatea d'in celu-jalte municipiole alle tărrii; căci pana candu legislația Ungariei si-a statorit si practisat acelui principiu frumosu, de a respecta drepturi avute, incătu acellea nu impedece unitatea statului, ea nu poate deveni acolo, că pentru Uniformitate să jefușește drepturi avute alle poporului cu atâtă mai puținu, cu cătu atari drepturi precum le-amu espus, servescu spre binele si onoarea statului, si sunt demne de o constituție libera si de imitare.

ad. IV. Ce se atinge de instituțiile Universității si alle comitatului, inca in punctele precedente amu motivat nepotacticabilitatea, ba impossibilitatea existenței acelora-a, si amu arretat ca acea unica cestiu de avere, care este a locuitorilor si respective municipioru fundului regiu, fără deosebire de naționalitate si religiune, precum insa-si universitatea sassescă in an. 1871 o au declarat, nu pretindecă intr-unu chipu sustinerea acestor instituții, si că aceasta cestiu nu depinde de la organizarea politica a fundului regiu.

Ea este mai multă de natură dreptului privat, era tractandu-se aici de o avere publică si cu privire la originea, natură si destinată ei, se cere si întrenirea poterii statului, carele totu-de-un'a portat suprême a inspectiune asupra ei.

Este unu addeveru de trista memoria, că Universitatea cu comitatul sassescu s'a folositu de acea avere si isvorile ei ca de celu mai puternicu midilociu spre a-si susține o autonomie provincială, o independență națională germano-sassă de a redică si lati cultură germană, si de a lucra directu in contră intereselor fundului regiu si ale statului, precum asemenea tristu addeveru este, că au abusat de isvorile aceliei averi, din care cauza statului s'a vedințu necesitatu a incameră totă avere in unele tempuri (d. e. sub imperatul Iosif). Dara si aceea este addeveru, că acea avere au cursu mai totu d'in sudorile locuitorilor romani si d'ia veniturile multor comune romane d'in fundul regiu, — cu seau fără titlu — preste totu inse fără nici o dreptate.

La incepere si-a usurpatu Universitatea venituri regesci si alle coronei d'in atari comune si de pre locuitori in folosul seu curat sassescu nationalu (ca si decimele in folosul sassescu confesionalu), era mai in urma au ocupatu tote veniturile alodiale ale comunelor si au trasu differite tacse de pre capulu locuitorilor (intre cari in rendul primu stau comunele si locuitorii scaunelor filiali a Salisiei si Târgoviștei). Așa s'a nascutu avere a. n. a siepte județe a nației sassesci la carea participau numai cele 7 si apoi 9 județe; era langa acestea s'a mai adaugat veniturile d'in Dominiul Fagarășului datu in catalogu la universitate pre banii toturor locuitorilor Fundului regiu, si la care avere din urma participau tote municipiole acestui-a.

Acăstă avere s'a immultat si prin căte alte contribuții d'in partea locuitorilor fundului regiu.

D'in multe părți inse se combate si nu se recunosc acea abnormitate ca si pre venitorii să mai curga veniturile nuorii comune d'in Fundul regiu in folosul toturor locuitorilor acestui-a.

Sub atari referintie incurcate inca nici pară adi nu este mai multă securu de cătu numai atâtă, că acea avere este de o cam data destinată pentru folosul publicu alu toturor locuitorilor Fundului regiu, fără deosebire de naționalitate si religiune si respect. a acelora-a, ce au contribuit la nascerea si imnătirea ei.

Prin decretul aulic d'in 15 Octobre 1791 Nr. aul. 5803 Nr. gubern. 9809 după ce s'a investigat priu unu comisariu regescu, după starea si isvorile aceliei averi s'a ștergut, că prisosul curat alu aceliei-a (după depurarea doctorilor) să fie destinat pentru scoale si besericile d'in Fundul regiu sau sassesci seu romaneschi.

Universitatea si de atunci incoce a întrebuintatua acea avere numai spre scopul naționalei si besericiei sassesci, chiar si in tempulu mai nou. Dovada destulă despre acestă este decretul aulic d'in 22 Aug. 1850, prin care in tempulu absolutismului, fără vre-o premieră cercetare a sciutu ea stocurile concesiunile, ca o sumă la 1 milion de florini din acea avere să se consacre numai pentru scoalele sassesci, si acestu decretu există pana adi si se practiseaza.

Din aceste cause pre scurtu arretate urmează, că era numai priu potestatea statului să se cerceteze aceste averi publice, să se caute după isvorile, natură si destinationea ei ca să nu se mai facă abuzuri pre cum s'a facutu priu Universitate. Deçi credem că acestu postulatul allu nostru este dumai justu, era pana la împedirea acestei cestii, nu cerea firea lucrului altu ceva de cătu numai o administratiune correctă si restrinsă de către unu organu corespondentoriu.

Daca o singura conchiamanda adunare generală constatoriu d'in căte unu ablegat alu fia-carei comune d'in municipiole istorice (scaune, districte pre langa unu numeru proporțional d'in partea cetăților), se va allege unu comitetu, provisoriu administrativu, si-si va constitui unu officiu salarizat manipulativu după normă altor locuitori si corporațiuni, ce posiedu atari averi comune — care comitetu, standu sub privilegiarea regimului, va avea asemenea funcțiuni pre cum i se dau in proiectul ministerial;

Atunci credem, că s'a satisfacutu pre deplină cerintelor aceliei averi, pana la alta urmă dispusetiune (respect. imparțire) a ei.

De Ministru!

De-ora-ace in aceste puncte si mesure de organisare a Fundului regiu, basati pre imprejurările date, pre legi si pre dreptate, pre cari, ni amu semitita de detinția civică-patriotică, a le esterne spre informație, consumate majoritatea poporului Fundului regiu, ceea ce potem dovedi cu numeroase subscrieri, ba in unele toti locuitorii acestui pamentu, sperându că Ministerul si corpul legislativ le va lua in considerație la organizarea fundului regiu.

D'in conferința națională romana.

Sabiu, in Martiu 1873.

Comitetul naționalu.
P. Duncă,
presid.

Dr. I. Borcă,
v. presid.
Dr. II. Pușcariu,
not.

On. Redactiune a „Federatiunei“

Avendu in vedere, că on. Redactiune a „Albini“, carei-a i-am trimis spătă publicare aici alaturată epistola deschisă, nu numai că n'au publicat-o in totu cuprinsulu ei, ci chiaru si la „precurările“ ce le-a scos din ea, a afiatu de lipsa a adăuge unu corolariu, prin care provoca alte suspiciuni contra mea, — me grăbescu a ve rogă, ca să dati locu acestei epistole deschisă in colonele „Federatiunei“ pentru ca on. publicu să potă ju-decă, daca are Redact, „Albini“ dreptu, on nu, atunci candu me suspiciona de nou, si inca din altu punct de vedere, ca si candu eu, si nu domnii de la „Alb.“ aru fi cei ce provoca polemice personale. — Eu sciu, că am scrisu moderat si obiectivu, si sciu că epistolă mea deschisă nu conține nimicu, prin ce s'ară potă provoca polemice personale, precum li place a crede domnilor de la „Alb.“ si pîn ce Domn'a loru voiescu să me încrengăca in facă publicului.

Primiti etc.

M. B. Stănescu.

Pest'a, in 2. Prieriu, nou 1873

(Epistola deschisă către on. Redactiunea diuariului „Albină“) In nrul 21. alu „Albini“ de datul 18/30 Mart. cur. am cedit unu estrassu alu Redactiunei scosu d'intră corespondintia d'in Aradu de datul 13/2 Mart. cur.

Acela comunicat, tratandu despre actul de allegere membrilor sinodali in cetate Aradu, intemplatu la 23. Martisoru nou, intre altele dîce, că: „dreptu d'in cărima vinu preste 200 uude i adunassera si tractassera du barbati, alu caror nume — ne dore ca să spunem. — S'a facutu acăstă cortesia magiară-domenescă pentru scopul, de a trăti si allegere pre dd. L. Ionescu si I. Popoviciu Deseanu, seu dora mai multă pentru de alăuu votu de neincredere. Mareta majoritate, adica toti cei veniti de la biru, au votat in contră numitilor dd. si pentru de Mircea B. Stănescu si D. (adica G.) Dogariu.

Va să dica dîssul comunicat afirmă, si cu aceea ocazia s'a facutu cortesia cu bătute si totu-deodata — ceea ce me dore la prima vedere lăssa prîntre sări se intellege, ca si cam unul d'intre inscripțiorii acelui cortesie asiu fi fostu eu si in profitul meu.

Am dîssu-o cu intenție „la prima vedere“; căci vechii cetitori ai „Albină“, meditandu pucinu asupra celor cetate păcum in „Albină“ in data voru sci, că „Albină“ defeliu nu me potă intellege pre multe, ci de eu eram unul d'in cei doi, negru situ că „Albină“ s'ar fi grabit a me si mi, si inca cu litere marisiore.

Fiindu-ă in acea seara, la primă vedere, căci nu-șu fericiu a me potă bucură de patronajul si crutiarea „Albină“ — ci de eu era unul d'in cei doi, negru situ că „Albină“ s'ar fi grabit a me si mi, si inca cu litere marisiore.

Fiindu-ă in specialu, fiindu-ă vechile reforme, intre mine si intre dui Ioane Popoviciu-Deseanu — dorere — inca neci acum nu s'au mai ameliorat, si asie toti acei-a, cari au nosciuntia de aceste referințe, d'intre linile a-

ui obscuru articulu usitoru potu avè prepusulu, că eu asiu fi unulu d'intre inscenatorii acelei cortesie pre' inse: in interesulu adeverului me astu necessitatua a me dechiará precum urmédia.

In dîilele prime ale lui Martisoru nou am trebuitu sè me ducu la Aradu ; pentru mortea parintelui meu.

In 16. Martisoru nou, mergendu la stă baserică, că-ci eră dia de Domineca, am intieseu, că dupa stă liturgia in scol'a românească, ca la loculu celu indatenatu, are sè se tienă sinodul parochiale, pentru allegerea membrilor la sinodulu diocesanu.

Am mersu si la sinodulu parochiale, foră inse cătu-si mai pucină sè fiu fostu informatu despre combinatiunile privitorie la candidati.

Cu atâtua mai allessu dara me astai surprinsu, candu dupa compunerea comisiiunei de allegere toti cei intruniti in sinodulu parochiale me aciamara pre mine si pre dñulu Georgiu Dogariu, proprietariu mare in Aradu, ca deputati d'in partea loru pentru sinodulu diecesanu.

Voindu inse a se trece ecestu resultatul in processulu verbale, m'am redicatu si luandu cuventu am dñscam urmatoriele: „Vi multumescu d'in anima fratilor pentru increderea dovedita; dar eu nu potu sè primescu mandatul Dvostre, ci vi recomandu pre. Dñii Lazaru Ionescu si I. Popoviciu-Deseanu, cari vi au fostu deputati si in esti trei anni; astutiu facendu, va fi uniformitate si buna intelegerie in allegerea deputatilor d'in intregulu cercu Aradu.

Martori potu se-mi fia: dñulu parou Ioane Rusu, — dñulu Dr. si profesore Atanasius Sfandor, — si toti cei fosti de facia.

Asiè dara macar că intre mine si intre dñulu I. Popoviciu-Deseanu nu subsistu referintie de amicetia, — la occasiuni dora binevenite, totu nu am avutu, nu am, neci nu voi avé patim'a, de a me resbună asupr'a lui, orifia asupr'a altu-cui-va. — Da, că-ci patim'a de resbunare nu incapsu cu cultur'a de anima.

Revinu la obiectulu de mai susu. — Dupa ce am renunciatu, poporul adunat nescinduse in pripa orientă, la recomandarea dñui parou Rusu, allegerea s'a amenatul pre Dominecă urmatoria, adica pre 11/23. Martisoru cur. cu acelui adăusu, ca pre atunci să viua crestini la allegere in numeru mai mare; căci rusine are sè fia pentru contru, adica pentru Aradu, candu elu este intrecutu de către mici in zelu si in interessare pentru allegerea deputatilor sei. Motivarea acesta totu dñulu Rusu o facu.

Dupa aceea la trei dîle, adica Mercuri, in 7/19 Mart. cur. eu venii la Pest'a, si de atunci in continuu totu in Pest'a me astu; va sà dică, m'am indepartat d'in Aradu inca inainte de a 2-a allegere cu 4—5 dîle, si in 12/24 Mart. am tenu un discursu in camer'a Ungariei in contr'a timbreloru in procesele de desonestare. (Vedi „Federatiunea.”)

Astu-felu allegerea a dou'a d'in 11/23 Mart. nou a discursu in absența mea.

Ea cum a recursu, nu sciu; sciu cătă am cettu d'in arulu 21. iuliu „Albinei.” Nemicu mai multu, nemicu mai pucinu.

Către aceste mai marturescă, că enu nu am luat parte neci mediulocită la procedur'a privitorie la allegerea a dou'a; adica neci nu am spusu neci nu am scrisu nimenui-a, neci chiaru adjuncțiloru mei, că cum, ce si pentru cine au se lucra la a dou'a allegere; ci am fostu cu totul indiferentu pentru mai departe si am cautat de trebile mele de la dieta.

On. Redactiune a „Albinei” dice că cu occasiunea allegerei ultime s'a facutu cortesia cu beutura, — nu sciu de este ori nu adevăratu; voiu sci daca voiu merge a-casa. Daca vafi fostu intru adevăru, o condamnu si eu d'in intregu sufletulu meu, că-ci ea nu se poate justifică la unu actu de allegere curata românească si pentru interesele noastre confesionali. Mi pare ren inse, că on. Redact. a „Albinei” nu ni spune apriatu: cine sunt acei duoi peccatori, cari au inscenat cortesele — magaro-domnesci — cu beutura la allegerile basericesci, dupa-ce ea insa-si dice, că numele loru lu are la mana.

Dar la urm'a urmelor am sè facu concluziunea, că: on. Redactiune a diuariului „Albinei” au scie despre o cortesie intemplata in Aradu la allegarea a dou'a a deputatilor sinodali si scie pre duoi insi dupa nume, cari o aru fi inscenat-o: au nu scie; daca d'in isvor sigure scie despre cortesi'a cea rusinosa — precum ea dice — si scie si pre faptui-

torii ei: atunci nu trebuiă se-i crutie, că-ci dora nu se teme de ei, — ci sè fia iesitu cu faptele si cu numele loru, pentru ca dinsii se se iudepte si altii sè se ferescă de reclamarea unoru assemene mediulocे immorali, era dăca nu are sciri positive, să faca bine si se taca.

Acést'a inca e un'a d'in detorintiele diurnalisticiei.

Astu-felu fancendu „Albin'a,” n'ar fi datu ansa la felu de felu de suspicionari, si cei vinovati n'ar potea remané ascunsi, sè rida in pumni de apostrofat'a „crutiare,” vedindu că in loculu loru patimescă altii, nevinovati.

— In casulu acostu-a nu provocă neci trebuint'a acestui articol chiarificatoriu.

La mai multe piscature directe ale „Albinei” d'in trecutu, am tacutu, că-ci ele fiindu in fondu ridiculose nu aveau neci o trecere; am tacutu dñeu, că-ci in facia a celor-a tie-nu la principiul lui Catone despe care se dice, că „audiebat plurima respondebat pauca;” asta-data inse — de si ataculu este indirectu — n'am potutu sè tacu, că-ci casulu este gravu : aplicarea cortesiei magaro-domnesci cu beutura in afacerile bisericescii intre romani, pentru romani si in contra romaniloru.

Dupa ce dara in Aradu au fostu doue alegeri, la prim'a allegere am fostu in Aradu, si la prim'a allegere fusei si eu allessu, foră ca atunci sè se fia facutu cătu-si mai pucina cortesia, si foră ca atunci sè fia mersu crestiiui „din birturi,” că-ci, ecce neci „Albin'a” nu scie provesti despe cortesie la primulu actu de allegere d'in 16 Martisoru nou, — si dupa ce ca odata allessulu Aradaniloru, la momentu, in facia sinodului parochiale, am renunciatu: e unu ce prea firescu, că en unulu n'am mai avutu neci o nevoie sè arangiediu cortesta pentru a fi de nou allessu; si dupa ce nu numai pre tempulu allegerei ultime, dar si inainte de aceea, precum si dupa aceea am fostu totu in Pest'a, urmădia de sine, că en neci n'am potutu contribui la cortesiru.

ESTU MODU ME SENTIESCU IN DREPTU A RESPINGE DE LA PERSON'A MEA ORI CE PREPUSU PRIVITORIU LA INVINUIRILE „Albinei.” CERU SCUSELE MELE DE LA ON. PUBLICU, DACA AM FOSTU CE-VA MAI LUNGU, COMPLETANDU COMUNICATULU „Albinei” CU DATELE, CE DINSA LE-A SCIUTU, DAR A AFLATU CU CALLE A LE RETACÉ, SEAU DACA NU LE-A SCIUTU, TREBUIA MAI ANTÂIU SÈ SE INFORMEDIE, CANDU VRE SE INFORMEDIE SINCERU PRE ON. PUBLICU.

ERA ON. REDACTIUNI A „Albinei” D'IN BUNA ANIMA SI DIN MOTIVE CURATU ROMANESCI I RECOMANDU: SÈ SE LASSE DE STILULU SUSPICIONATORIU, CAZ-CI I VA FI VREMEA!

Mircea B. Stanescu,
deputatu dietale.

D'in Confiniele milit. 26 Martiust. v. 1873.

DLE RED.! Conformu promisiunii, d'a vi scrie d'in candu in candu despre referintiele politico-nationale d'in confiniile militari romano-banatice, me grăbescu de asta data a vi signalisá scirea, cumcă comisariulu regescu pentru provincialisare, locotentele de maresialu cimpestru, Antonu Bar. de Scudier, ridicandu-se la unu gradu militari mai innaltu, va fi translocat de commandante generalu in Zagrabia seau dupa altii, chiaru in Buda-Pest'a.

Acestu barbatu a facutu in adevăru guvernului si statului magiaru cele mai mari servicie cu occasiunea pregătirei provincialisării confinielor militari banatice. Elu sciù, parte prin promisiuni, parte prin intimidări, a castigă pre unii si a terrorisă pre altii pentru ajungerea scopului seu. Promisiunile date aru trebusu implinite, inse se vede, că guvernului nostru nu i pre vine la societăla a implinii promisiunile dñui Bar. Scudier, ci pentru ca s'e aibă mana libera cu locutorii confinielor militari a aflatu cu cale a-lu stramută simplu la altu postu si asiā cei cu promisiunile remanu pacaliti. Unu commentu iu asupra acestei fpte, cugetu că e de prisosu.

Cu tote acestea inse Caransebesianu va remané pentru totu-de un'a multumitoru Dñului Scudier, fiindcă densulu a fostu celu mai caldurosu spriginitoriu alu cererii cetăteniloru de aici, de a se redică acestu orasul

la rangu de municipiu autonomu, care că atare s'a si organizatu, alegundu si de representanti toti romani, in frunta carorii-a functionedia ca primariu alesu, bravulu antiste de mai inainte Ioanu Brancoveanu (Brancoveanu), unu barbatu d'in trecutulu seu bine meritatu de acestu orasul. Cei lati functionari in urm'a concurselor publicate degăză, au sè se alega in cea dantă adunare generala a represantantiei, tienende dupa prim'a Maiu a. c.

In trecutu simtiamu bucuria, candu vedeamu poporatiunea romana d'in confiniile militari totu-de-un'a solidara si unisona in intreprinderile si cererile ei, de asta-data inse cu occasiunea alegerilor representantiloru, cu dorere trebue sè vi descoperu, că a successu duoru individi, negraniceri, cari abia de doi anni se afla aici ca referenti a non referendo, li a successu, dñeu, a turbură si aici pacea si concordia cea atâtua de necesaria pentru noi romani, desbinandu pre fratii de unu sange in doue partide: un'a a agronomilor si alt'a a industriasilor, seducundu-o pre acesta a trece in castrele contrarilor si a votă cu densii.

Peccatulu inse nu remane nedepisit. Acești doi discipuli ai scolei fiului omului, se pacalira urritu si remasera rusinat, că ci dupa ce bravii meseriasi de aici se convinsera, că amintitii individu i-a dusu numai pre ghiacia, in adunarea generala extraordinară a societății romane de lectura, tienuta in 25 Martiust. v. in care societate unulu d'in acesti 2 Domni functionă ca vice-presedinte, și altul că membru allu comitetului, fure eschisi cu majoritate absolută de voturi nu numai d'in funcțiunile loru, ci chiaru stersi cu totulu d'in listă membrilor societății. Casulu e tristu si dorerosu, candu noi pe noi ne eschidemu d'in midilocul unui altui-a. Dar' mai tristu e inse, candu audi pre bietulu ceteatiénu intrebandu-se: de unde atâtua discordia intre noi? frate-meu mi e inimicu, fiindca sum de partidă cutare, etc.

Vedeti, Domnule Redactoru, pre totindenea desbinări, pre totindinea desparechiări. Reulu acestu-a cu privire la noi lu astu in nemarginită ambițiune a unor barbati, de a trece inaintea lumei de patentati si eschisivi conducatori ai politicei romanilor din partile aceste, fără ca densii sè fi studiatu mai antâiu modulu cugetării, aplecările si caracterulu poporului nostru de aici si astfelui se-si acomodădie si aduca in consonantia politicei loru cu aceste insusfri, condițiuni neamisive. Cine se plăcă inaintea densiloru, cine lucra dupa placulu Dñorului, acallu-a si adevăratu romanu si nationalistu, ciue nu, acelu-a si blastamatu, si misiu, si tradatoriu, si renegatu etc. Seracu nume suntu cum se joca lumea cu tine! La căti figurezi numai pre buze. Fapte, Domnilor, fapte. Nu formati partide acolo, unde n'au esistat. Mane poimane vomu avé lipsa de acestu poporu la alte intreprinderi mai momentose, si daca l'amu desbinutu odata, cu greu lu vomu poté impreună. Nu ve totu laudati, că ne ve-i spune Dascalului că ne veti bagă in cosiulu Albinelor, care in locu sè totu impunga pre unulu si pre altul mai bine aru face sè produca unu fagoru de miere d'in care odata sè potem gustă cu toti.

Mai departe, pre aici se vorbesc, că Dñu ministrul alu instructiunii publice, conformu promisiunii facute dietei ne va cercetă in dîilele acestea.

Unu Caransebesianu.

Graeciu 7/4 st. n. 1873.

DLE RED! Dupa cum Vi-e cunoscuto, jumnea romana academică d'in locu petrunsa de ide'a int'uriloru formasse inca d'in anul 1870. una societate de lectura, ca mai usioru sè-si pregatesca spiritele pentru lupt'a contra intunecului. Nu mi-e scopulu sè essa-minedu activitatea „Romanismului” d'in locu in cursusul acestor trei anni, ci unu inci-

denta ne mai audiu la noce una societate me fortiedia sè Vi-seriu si anume: Sambata in 5/4 st. v. fiindu siedintia ordinaria, președintele annuncia, că la ordinea dñliei vene si allegerea oficialilor pre Semestrul II. Purcedindu-se la allegeri apoi, doi membri, fiindu onorati cu nescari posturi, declarara că nesci impregiurări nu li permitu sè primesca onorea offerita. Si ce se vedi! Numai de cătu se adduce unu conclusu (!), că „cine nu vrea sè primesca postu, sè nu mai pota fi nece membru allu societății; cu tote că unu §. d'in statutu dice espressu că ,fia care membru ordinariu are dreptul sè allega si sè fia allessu officialu alu societății”, dar' nu dice că trebui e sè primesca ora care postu, sau la d'in contra sè parasesca societatea.

Inse ce se faci, conclusula s'a addusu, prin urmare cei doi, cari declarara că nu potu primi nece unu postu, trebura sè parasesea societatea.

Asiè mergu lucrurile; dupa ce preste totu nu suntem multi studenti romani la scolele naționale d'in locu, mai vinu unii si altii si in miopismul loru spiritualu sedescu neonuire, de care națiunea nostra e satulla pana in gătu. *)

Ve rogu D. Red. se binevoiti a da locu in pretiuitulu D.V. diuariu acestor sfi si opinionea publica, se judece in cătu e corecta si morala acesta purcedere a societății Romanismulu.

T. C.

VARIETATI.

(Romanisau Greci?) Aceasta intrebare o pune si o desfasuri diuariulu „Reforma” din Bucuresci cu privire la nisice fi ai Fanarului, cari in România facu parada cu numele de romanu si se bucura si impartescu de celle mai sante drepturi ce constituine le accorda unui cetățianu romanu, și in faptă, in sentiu si devotamentu sunt greci, sunt vi-pere ce se nutresc si incaldesc in sinulu romanescu, pentru ca eu tota occasiunea data sè-si versă că-o picatura din spum'a veniuu-lui in arterile corpului romanescu. Ans'a la pertractarea acestei intrebări o dă impregiurarea, că diuariul ellinu „Iris” publică in unul din dñii sei ultimi o addressa, data din Bucuresci, cătra girantele consulelui ellinu, prin care se felicită guvernul Greciei pentru domn'a potare si bun'a resolvare a complicatei cestiuni a minelor de la Laurion. In frantea subsemnatilor acestui adresă figurezia si namele d-lor Teod. I. Negroponte si Lazaru Calendoroglu, cellu d'antâiu este unu bancheriu, care participa, sub nume de romanu, la tote intreprinderile nationale romanesci; cellu din urma, care se occupa si se amesteca si in politica, a fostu allessu, ca romanu, deputat in Camera. Diuariul „Reforma” eschisă, că cum se potu conciliă tote aceste cu declaratiunea loru din acea addressa, pre care spunu, că au subscrissu-o in calitate de greci néosi? In fine i roga a respunde sincer la intrebarea, daca sunt greci ori romani? Afara de acesta d. Calendoroglu stă in relatiuni de intimitate cu Zefchidis, fostu delegatul allu calugariloru greci pentru monastirile dñse inchinate, grecu de origine si apăratiorul allu intereselor grecesci, care in se astă-di e advokatul allu domeniilor statului romanu. O anomalia acesta, care se poate explica numai daca vomu consideră, că si Mavrogheanu, actualul ministru de finanțe allu României, este grec din Fanaru.

**) (Esposițiune publică în Deva) In dîilele de 13, 14 si 15 apoi 20, 21 si 22 l. c., voru fi espuse in Deva tote frumosete obiecte, donate pentru loteria in fiindca pentru terminarea bisericei romane din Deva. — Intrarea 10 cr. — La exposițiune mai multe domne si domnisiore romane voru vînde losuri.

** (Inspectiuni publice) Ministrul cultelor si allu instructiunii publice D. Trefort, insocut de consiliarii de secțiuni dd. Göncz si Meszárós, va sosi in 15. l. c. la Temisiora de unde cu Locot. marescalul campestru D.

*) Ce am poté sè dicemus mai potrivită decătu a amintii classică sentință „Concordia res parvae crescunt, discordia maximas dilabuntur.” Tote calamitățile noastre provin d'in neonuire, nu vedu acesta tenerii rom. de la Graeciu, candu d'in 16—18 insi abia 7, insi sunt membri societății „Romanismulu?” Red.

Scudier si cu inspect scol d. Suttag d'impreuna va pleca spre cercetarea scoleloru din confinile militari; d'aici se va intorce spre a vedé starea dominiilor de Ciacov' si Buziasiu. Administratiunea acestor buouri alle fundului religionariu, se dice a fi cătu se poate de rea, pentru că de candu se affla pre man'a Dui deputatu Nedesci (nepotu de sora a Dui Deacu) mai că n'adducu neci unu venit. Primirea pomposa, pranduriile Lucullino si distractiunile ce i se voru face Dui Trefort, dar mai allessu intudirea dui administratoriu cu omnipotentulu dillei, sè nu iutunece ochii ministrului, neci sè-i distraga atentiu de in vedé si descoperi scaderile rellei administratiuni. — D. Ministru se va opri si la Aradu spre a se consultá cu representantii municipiului urbanu si comitatense a supr'a cestiunii d'a se infinitia aici facultatea de dreptu sau numai scola reala, ca mai potrivita trebuinilor acestei urbi emporiali. Dupa cum cestim in diariele de asta-di (11. Apr.) membri comunitatii urbane s'a si addunatu spre a se consultá, ce ar fi de preferit: facultatea de dreptu sau scol'a reala? Majoritatea, la propunerea bine motivata a Dui adv. Chorinu, primi a se cere ministrului infinitarea unei scole reali. Vomu vedé in care parte va incliná ministrulu. — Asemenea calatorie de inspectiune va suscepse si subsecretariulu de statu la ministrulu justitiei 1). Cemeghi, spre a cercetá judecatoriele distictuali si cercuali in partile meridionali alle tierrei. Essaminarile sale se voru estinde mai allessu a supr'a judecatorielor de Caran-Sabisu, Beseric'a-Alba si Panciova.

** (Noua imparatice). Ministrulu de interne D. Sapari si-au impertitudo de nou officiulu seu ministeriale de dupa obiecte si sectiuni, nouu regulamentu officiale ya intrá in vigore cu 15 Aprile si totodata cu acesta occasiunea au insarcinatu pre Consil. minist. D. Grois cu agendele secretariului de statu.

** [† Necrologu]. Veduv'a An'a Francu n. Adamovicu, orfanulu Amosu Tiberiu, frati Tironu, Amosu, sororile An'a, Sofia, Susan'a, cununati, cununate si alte radenii numerose, cu anim'a franta, anuncia trecrea din vieti a prea iubitului sociu, parinte, frate si cununatu Ionu Francu, advocatu si fostu prototificalu allu comitatului Zarandu, repausatu in Bai'a de Crisiu la 21 Martiu a. c. in estate de 38 anni in urm'a unui gravu si indelungatu morbu de peptu. Bai'a de Crisiu 21. Martiu 1873. st. n. *) Prématur'a morte a eminentelor barbatu o deplange si natuinea, pentru că au perduu unu fiu devotatu causei sale. Fia-i tierinn'a usiora si memor'a neuitata!

** (Multiu mita publica.) Tiene de cea mai sacra desorintia fiesca a exprime profunda multiumita, publica generosul si prea bunului Arciepiscopu si Metropoliu, S. S. Dui Dr. Ionu Vancea, care aretandu si cu acesta occasiune nobilulu seu sufletu si anim'a sa addeveratu parintesca, me ajutora in fatigiosa-mi cariera cu insemanat'a summa de 50 fl. v. a. Siemnitiu in 7 Aprile. 1873 Alessandru Popisoru, studinte montanistu.

** (Alegeri.) Pentru sinodulu archediecesan gr. ori. in cerc. elect. Clusiu s'a allessu, dupa cum ni se comunica, D. D. Iosif Galu si Tom'a Rosiescu, in loculu D. Petru Nemesiu, dep. diet. in Pest'a, mai innainte allessu acolo totu cu unanimitate.

** (Viforu mare.) In 7 Aprile a. c. a fostu aici si in giurulu Pestei unu astfelu de viforu infriosat, in cătu n'a restornatu numai table de ferestre, firme, arbori ci in curtea statuii d'in Steinbruch a miscat si vre-o 3 vagone gole si le-a manatu pre drumului ferratu, cari apoi si sossira fericitu la gar'a d'in Pest'a.

** (Svabiisigandaci.) In an. tr. in Würtembergia sau macellaritu numai 230, 902,000 gändaci. Fia care gändaci produce int'ruru annu aprope 20 vermi de gändaci, si fia care verme consuma in periodulu metamorfosei sale de 3 anni 2 pundi substantia de plante; astfelu descendantii gändacilor macellariti aru si consumat in ceci trei

*) Acestu tristu anunciu tiparit, au susut la Redact. numai domineca in 6. Aprile. Ne miram că anuncierea s'a amanatu pana la tiparire.

Red.

anni — neconsiderandu că ei mai multu strica, de cătu consuma — 46 milione centenari substantie de plante, ce, computandu-se dupa pretiulu fenului, produce dauna in pretiu mai mare de cătu 20 milione floreni. Collectele de 15,604 fl. adunate spre estirparea gändacilor, facia de immens'a dauna, ce s'a incunjuratu, sunt mai nimica.

** (Deputati celebri.) In diariul "M. Polgár" d'in Clusiu cestim urmatoru notitia: „Cea mai mare parte a deputatilor dietali a sositu dejá a-casa, spre petrece servitorile pasilor in mediuloculu familielor, ai caror capi sau membri sunt. Cei ce se tienu de partit'a guvernamentale au avut intr'adeveru multa bataia de capu, si-au storsu tote poterile si fisice si spirituale — si acum dieu, e tempulu ca se pausedia nitieliu. Noi compatim cu osebire pre Petru Nemesiu si pre Földváry János, — cu tote că, precum audim, ei inca n'au succumbata sub povara grellei missiuni. Petru Nemesiu este totmai ocupat cu tiparirea discursurilor sale interesante; le va edá in siese volumeni, dedicandu-le totu-odata celor mai celebri oratori ai camerei, adeca lui Jeni Iozi si c. Fr. Haller. Dreptu multumita apoi Jeni va da dui Petru Nemesiu portretulu seu. — Grelle tempuri si mari omeni.

Societatea pentru fondu de teatru.

Adunarea Societăti p'ntru fondu de teatru romanu, conformu conelusului addusu, se va tiené in orasulu Caransabisiu la 27 si 28 Aprile an. c. calind. nou. (Programm'a o vomu publicá in nr. prossimu.)

Romani'a. Faim'a, comunicata de unele foie d'in Romani'a, că proiectul respinsu despre junctiunea călilarilor ferrate romane cu celle ostrungești va fi d'in nou presintatu camerei in acesta sessiune, sa addeveritu. Guvernulu n'a cutediatu se faca acésta, ci, pre cum se aude, indemnatum d'satisfacie infriosiatei Austrie, a prinsu pre vre o cati va mameleuci, cari (30) apoi nu si presintatu d'in nou acellu projectu; inse in sessiunea presenta nu va fi pussu la ordinea dillei; era pana la sessiunea venitoria multe se mai potu schimba. Careusii (bibolarii) d'in Giurgiu, cari se opusa a solvi nou'a tacsa prescrisa de guvern, luara nu numai positiune amenintatoare, ci provocara si unu uriosu scandalu, care apoi se desvolta in incaierare formale intre ei si ostasii recirati pentru restabilirea ordinii, in care au cadiutu 4 morti si mai multi jacu raniti, intre acesti si comandantele ostasiloru, majorulu Carpu.

Franci'a. In nr. tr. am facutu seurta amentire că D. Grévy presedintele Adunarii nationale d'in Versalii a depusse in manile acestei-a officiulu de onore, ce lu-ocupasse atat'a tempu spre deplina multiumire a tutroru-a. Acum venim a comunicá ceva mai pre largu despre acésta scena, carea, dupa detaiatele sciri sosite, a fostu scandalosa si provocata cu pre-calculatiune de catra deputatii nerepublicani. Eroulu scenei, firesce, a fostu unu marcius de Gramont, care intrerupte pre oratorele d'in stang'a Leroyer cu obiectiunea „impertinenția." Leroyer si dimpreuna cu elu intrega stang'a ceru, că presedintele Grévy se provoca la ordine pre infoeatulu campion alu monarcistiloru Gramont, ceea ce se si intempla. Gramont inose sustinut cu vehementia spresuna sa si, intréga drept'a remonstră turbata contra tienutei lui Grévy.

*) Acestu tristu anunciu tiparit, au susut la Redact. numai domineca in 6. Aprile. Ne miram că anuncierea s'a amanatu pana la tiparire.

Red.

Acestu-a numai de cătu abdice de postulu seu. Monarcistii ince acum ispiamentati, conoscutu ca acitatea, poterea si onestitatea lui Grévy, de care neci calomni'a n'a cutediatu se se apropie, l'an allessu numai de cătu éra de presedinte, se dusera in corpore la elu in frunte chiaru cu Gramont, lu-rogara de ertare, cu unu cumentu miscara tote petrele, ince in darnu, Grévy astfelu vatematu si conoscutu intentiunea loru, n'a mai putut fi induplecata a reocupá scaunul presidiale. Grévy accumulat u de rogari si deputatiuni dechiară, că debilitatea lui Thiers, facia cu turbulen tele attacuri alle dreptei, i facu grea situatiunes, si pentru acésta de multu a dorit se recéda de la postulu său. Pana candu ince cestiunea evacuarii nu era deslegata, processulu restauratiunii neinchisau si tierr'a se appropia cu pasi inceti de convalescentia, consideratiuni de patriotismu lau indemnaturu a perseverá; ince acum, candu pamentulu francese este eliberat, Națiunea redata sie-si si Francia intarita si regulata, elu trebuie se persiste in propusulu său, a reintorce că simplu gregariu spre a lupta in stru cu amicii partidei sale. E prea probabile că Grévy va fi presedinte stangei republicane prin ce acésta partida a casigatu nespusu multu facia de monarchisti.

Asta-di este alesu monarcistulu Buffet presedinte Adunarii naț. cu majoritate de 14 voturi; acestu-a inse, dupa opinioniile celor mai multi, cu anevoieva va poté fi demnu urmatoru allu lui Grévy, care totu de-una si la ori ce cestiune, fia cătu de grava, sau la discussiuni fia cătu de vehemente a aretat cea mai pronunciata imparcialitate, tactu si conducere pacifica-toria.

Sciri electrice.

Nasau, 11 Aprile. Poporatiunea romana districtuale au facutu pentru arciducess'a Gisela unu vestimentu de miresa portu romanesco ceea ce in seclulu present este una addeverata raritate si intrece pre de parte acelle obiecte alle caror lucru de arte fusesse la espositiunea de la köztelek atatu de laudatu de M. S. Imperatess'a Elisabet'a. (Au si cumperatu cateva obiecte: camesia, (spacellu) caitia, etc. Redact.)

Rom'a, 10 Aprile. Pap'a s'a sculat astea-di din patu si a luatu parte la serviciulu divinu; dupa aceea dede audientia mai multor persone si discută cu elle despre differite affaceri bisericesci.

Zagrabia, 11 Aprile. Iekelfuss, siefu olisfei de statu magiare, a sositu aici; precum se vorbesce, misiunea lui ar fi de mare insemnatate politica.

Bucuresci, 11 Aprile. Senatulu a acceptat fără neci o modificatiune legea relativa la in fiintarea institutului fonciariu nationalu. — Prin capitala se vorbesce, ca ministrulu de justitia Lepureanu si a datu demissiunea.

Belgradu, 10. Aprile. Dui Ristic, fostu ministru, este insarcinatu de catra junele principe alu Serbiei, a compune nouu cabinetu ministeriale. Despre vre-o lista nimicu affirmá cu positivitate; ince trecutulu si caracte-

ru Dui Ristic sunt destula g ranta, că nouu cabinetu sebescu de ministri va fi si patrioticu si nationale.

Belgradu, 11 Aprile. Se aseceura ci nouu ministeriu se va numi ministeriu lui Marinoviciu-Resticu; celli d'antâi va fi ministru-presedinte si de externe, cestu din urma de interne. Numirea definitiva se accepta pre dfile prossime.

Constantin'a, 11. Aprile. Se aude că preste 200,000 Tserches sunt gat'a a parassi locuintile lor din imperiulu russescu, si a se asiedi in imperiulu ottomanu.

Odess'a, 11. Aprile. Cestiunea Chiwa éra incepe a se complică. Multe mii de Turcomani au irrupte pre territoriu russescu si au pradat averile locuitorilor; astfelu in cătu unu attacu seriosu intre Turcomani si unu despartiementu de ostasi russescu nu s'a mai potutu neci amená, necincuijura.

Lotteria filantropica

pentru terminarea unicei beserice din Dev'a.

Sortiture 250 obiecte, de aur, argintu, brondiu, cristallu, porcellanu diverse metale, lemnuri pretrose, tablouri cu oleiu bogatu incadrare, manufacture elegante si artistice lucrate, mai multe servicie de masa, de argintu, una brosia de trei-dieci galbeni, — tote obiectele in valoare de 3,500 florint. Nici unu obiectu nu este de pretiu mai mic de 5 fl., cele mai multe valoredia 20—100 fl.

Pretiulu unui losu e 50 cr

Tragerea sortiurilor va ave locu in lunii Augustu 1873. in diu'a prima a adunarii generale a „Asociatiunii Transsilvane pentru cultur'a poporului romanu" in Dev'a.

Obiectele cascigate se voru spedui, reclamandu-se pana la 30 Septembrie a. c. — Bilete de lotteria se potu afla si la Dua Cotstantia de Dunca-Schiau, presedinta comitet. lotteriei, in Dev'a.

Rogam pre toti romanii a sprigni acest opu de binefacere.

Burs'a de Vien'a de la 11. Aprile, 1873		
5% metall.	71.70	Londra 109.
Imprum. nat.	74.50	Argintu 107.60
Sorti d'in 1860	104.75	Galbenu 5.17
Act. de banca	985.—	Napoleondor 8.71
Act. inst. cre...	341.75	

Propriet. edit. si red. respundiet.: ALESSANDRU ROMANU

Sifilitic'a si impotentia, fia vechie seu de curund nascute,

se voru tratá dupa metodulu homeopaticu. Dr. I. Ernst, Pest'a, strad'a idoliloru (Gerges) nr. 6., etajul II., usi'a nr. 15., la 2—5 ore dupa media-di.

Aceste morburi se trateza a desse orice modulu celu mai usioru cu dose mari de iod si argintiu viu, si acésta se face numai si ajungerea unui rezultata momentanu. Patfer vindecati in modulu acestu-a voru cadă in curundu seu mai tardu in morburile cu mai infriosate, incătu inca in aduncele betonie voru avé, dorere, a sufferi greu de secintiele acestei tratari usiore si superficie. Scutu contr'a acestor felii de pericile este metodulu de tratare homeopaticu, care, pre este cunoscutu, nu numai că vindeca doar cele mai invecite, ci effectulu lui este a de binefacatoru, incătu nu lassa nice cea mica temere de urmări relle. Diet'a ce se prescrie este simpla si usioru de tienutu.